

Ο Σεπτέμβριος είναι ο ένατος μήνας του Γρηγοριανού ημερολογίου, με διάρκεια 30 ημερών. Η λατινική ονομασία του, September, προέρχεται από το **septem (=επτά)**, καθώς ήταν ο έβδομος μήνας του αρχαίου δεκάμηνου ρωμαϊκού ημερολογίου την εποχή

που το ρωμαϊκό έτος άρχιζε το Μάρτη». Αργότερα, με την προσθήκη του **Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου**

στην αρχή του έτους, ο Σεπτέμβριος μετακινήθηκε στην **ένατη θέση**

, χωρίς όμως να αλλάξει την ονομασία του.

Ο τρυγητής

είναι η πιο γνωστή και διαδεδομένη από τις ονομασίες του Σεπτεμβρίου στο λαϊκό ημερολόγιο και συνδέεται βέβαια με τον τρύγο» την κύρια αγροτική απασχόληση το μήνα αυτό. Στην εικονογραφία των Μηνών ο Σεπτέμβριος παριστάνεται ως τρυγητής με το τρυγοκόφιο, να τρυγάει ο ίδιος ή να πατά σταφύλια στο πατητήρι, περιστοιχισμένος από άνδρες και γυναίκες σε ευθυμία που τρυγούν τον μεθυστικό καρπό του αμπελιού. Ο τρύγος (τρυγητός, τρύος, βεντέμα, καμπανολόημα) είναι μια εποχιακή εργασία που, όπως και ο θερισμός, απαιτεί δια μας πολλά χέρια. Διαδικασία συμμετοχική, εκτός από τη χρησιμοποίηση εποχιακών εργατών ο τρύγος αξιοποιούσε στο παρελθόν τον θεσμό της αλληλοβοήθειας. Ο νοικοκύρης έπρεπε να εξασφαλίσει εργάτριες κουβαλητάδες καλάθια και αχθοφόρα ζώα, να ετοιμάσει τα εργαλεία(τρυγοκόφια5 τρυγολόγους), να φροντίσει για φαΐ και πιοτί, να καθαρίσει το πατητήρι κ.α. Ανάλογα με την περιοχή ο τρύγος αρχίζει από τον Αύγουστο κυρίως όμως τον Σεπτέμβριο, σε λίγες περιοχές μπορεί και αρχές Οκτωβρίου. Παλαιότερα η έναρξη του τρύγου καθοριζόταν από την κοινότητα ή από τον έμπορο που αγόραζε την σοδειά. Στον ελληνικό χώρο καλλιεργήθηκαν από την αρχαιότητα διάφορα είδη σταφυλιών, που η ονομασία τους καθορίζεται από το χρώμα, το σχήμα, τον χρόνο ωρίμανσης και τον τόπο αρχικής παραγωγής. Για τους Έλληνες σημασία έχει ποιές είναι οι πιο σημαντικές ασχολίες κι οι μεγαλύτερες γιορτές του μήνα . Τον λένε λοιπόν ,

Τ ρ υ γ η τ ή η Τ ρ υ γ ο μ η ν ή Π ε τ μ ε ζ ά (Ήπειρος) , γιατί τότε ο τρύγος βρίσκεται στις φούριες του , τον λένε και μήνα του Σ τ α υ ρ ο ύ η Σ τ α υ ρ ί τ η , γιατί γιορτάζεται η Ύψωση του Τιμίου Σταυρού . Κατά τόπους έχει κι' άλλα ονόματα . Ο τρύγος σε μερικά μέρη έχει αρχίσει απ' τα τέλη Αυγούστου , αλλά το Σ τ έ μ π ρ η , όπως τον λένε στη Μάνη , βρίσκεται στη μεγάλη του ώρα . Ας θυμηθούμε αυτό που γράψαμε στο θερισμό : " θέρους , τρύγος , πόλεμος " , που δείχνει πόσο γρήγορα πρέπει να τελειώσει κι αυτή η δουλειά και πόσο κοπιαστική είναι . Πως να μην είναι , αφού δουλεύουν μέσα στη λαύρα του ήλιου ! Ίσως αυτός να είναι κι' ο λόγος που δεν υπάρχουν πολλά έθιμα την εποχή του τρυγητού . Οι τρυγητάδες ξεκινούν χαράματα για τ' αμπέλια και πολλές φορές έρχονται φίλοι και γείτονες να βοηθήσουν , καλεσμένοι και ακάλεστοι .

Παροιμίες για το Σεπτέμβρη

- Αν Ίσως βρέξει ο Τρυγητής, χαρά στον τυροκόμο.
-
-
- Βοηθάει ο Αι- Γιάννης και ο Σταυρός, γιομίζει το αμπάρι κι ο ληνός.
-
-
- Μάρτη και Σεπτέμβρη ίσια τα μεσάνυχτα
-
-
- Στον Τρυγητή σιτάρι σπείρε και στο πανηγύρι σύρε.
-
-
- Τον Σεπτέμβρη τα σταφύλια, τον Οκτώβρη τα κουδούνια.
-
-
- Τον Τρυγητή τ' αμπελουργού πάνε χαλάλι οι κόποι.
-
-
-
- Του Σεπτέμβρη οι βροχές, πολλά καλά μας φέρνουν.
-
-
- Του Σταυρού σταύρωνε και σπέρνε.